

Макарець М. М.
студент Слідчо-криміналістичного
інституту, 1 курс, 1 група,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
науковий керівник – **Стасевська О. А.**,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри культурології

ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Продуктивне функціонування суспільства, реалізація творчих можливостей кожного із його членів неможливе поза усвідомлення свого глибин-

ного коріння. Кожна людина прагне відчувати себе ланкою в певному ланцюгу людського роду. Ця істотна потреба в культурній ідентифікації зберігається протягом усього життя людини. Питання національної ідентичності української нації в сучасному світі залишається відкритим, про що свідчать дослідження таких українських учених як О. Гнатюк, Л. Нагорна, М. Розумний, М. Степико, О. Стасевська, М. Шепелєв, С. Шергін та ін.

У сучасних наукових дослідженнях визначають різні типи ідентичності – етнічну, культурну, професійну, громадянську, політичну, релігійну, культурну, національну тощо. Національна ідентичність як складний, багатогранний феномен, є найбільш міцною, тривкою і значно глибше вкорінюється у свідомість. Національна ідентичність не збігається з офіційною об'єктивною етнічністю і постає як отождолення себе не просто з народом, етносом, а з нацією, як самобутньою спільнотою, що має власну історичну територію, історію та відповідну історичну пам'ять, неповторну мову, культурну традицію тощо. Національна ідентифікація відбувається на основі політичних, економічних, соціальних та історичних чинників, що обумовлює її рухливість [1, с.119–120]. На думку більшості дослідників, національна ідентичність це свідоме, вільне прийняття людиною або соціумом відповідних норм та зразків, цінностей, це результат процесу самоусвідомлення себе як частини певного народу, нації та відокремлення від інших. Національна ідентичність сприяє перетворенню етносу або кількох етносів, що проживають тривалий час на спільній території, в націю. Такий процес перетворення відбувається шляхом формування єдиного способу мислення, цінностей, ідеалів, світогляду, осмислення своєї історії, а також усвідомлення спільного сучасного положення і спільного майбутнього [2, с.18].

Актуалізація проблеми національного самовизначення в сучасній Україні зумовлена трансформаціями, що відбуваються у ХХІ ст. Головним фактором акцентуації цієї проблеми є культурна глобалізація. Її негативний вплив на культуру українського народу особливо виявляється у розмиванні ідентичності, нівелюванні національних відмінностей [3].

В стабільних умовах розвитку тривкість національної ідентичності забезпечується усталеними нормами, цінностями, ідеалами та орієнтирами. Проте, в сучасному українському суспільстві спостерігається криза національної ідентичності через трансформацію факторів ідентифікації: переосмислення системи цінностей, зміна векторів геополітичних орієнтирів, поглиблення соціальної і майнової диференціації тощо.

Подолання кризи ідентичності в сучасному українському суспільстві має забезпечити його консолідацію задля подальшого ефективного розвитку суспільства і держави.

Література

1. Стасевська О. А. Духовні цінності і соціокультурна ідентичність: проблема взаємообумовленості / О. А. Стасевська // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – 2016. – №4. – С. 113–123.
2. Нагорна Л. П. Поняття «національна ідентичність» і «національна ідея» в українському термінологічному просторі / Л. П. Нагорна // Політичний менеджмент, 2003. – №2. – С. 14–30.
3. Потапчук Т. В. Національна ідентичність: становлення та розвиток у сучасному суспільстві / Т. В. Потапчук // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2012. – №1. – С. 50–53.

Максютенко Е. О.

студентка виконавсько-музикознавчого факультету, відділ «Музикознавство»,
5 курс, Харківський національний
університет мистецтв
ім. І. П. Котляревського,
науковий керівник – **Мізігова А. А.**,
Харківський національний університет
мистецтв ім. І. П. Котляревського,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
професор кафедри історії української та
зарубіжної музики

«ДВА КАПІТАНИ» Г. ШАНТИРЯ ЯК ПРИКЛАД НАСЛІДУВАННЯ ОПЕРНОЇ ТРАДИЦІЇ В ХХ СТ.

Опера «Два капітани», написана в 1965 р., стала першою спробою Г. Шантиря втілення великого прозаїчного твору за умов усталеного музично-театрального жанру. Вона складається з 3 дій: Прологу і 10-ти картин. Враховуючи масштабність романного оповідання, автори опери вдалися до переробки і скорочення літературного першоджерела. Так, музичний твір починається з юнацьких років Сані і Каті, тому в опері відсутні персонажі, пов'язані з дитинством героїв, не внесені їх довгі пошуки один одного після сімох років розлуки, вилучені картини Заполяр'я. Однак головні події роману – розслідування загибелі капітана Татарінова та історія кохання Сані та Каті, склали основний сюжетний ряд лібрето (автор – С. Ценін). Композитор виводить образ Каті на перший план, адже вона об'єднує історії двох капітанів – Сані та її батька.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Кафедра культурології

ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ
ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ЧАСУ
(до 150-річчя заснування «Просвіти»)

Тези доповідей учасників
Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Харків, 23 квітня 2018 р.

Харків
«Право»
2018

УДК 008(477)
Д85

Редакційна колегія:
*А. П. Гетьман (голова), В. О. Лозовой, О. В. Уманець,
Г. С. Савченко, О. А. Стасевська*

Д85 **Духовна** культура України перед викликами часу (до 150-річчя заснування «Просвіти») : тези доп. учасників Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 23 квіт. 2018 р.). – Харків : Право, 2018. – 212 с.

ISBN 978-966-937-408-0

Збірка містить тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Духовна культура України перед викликами часу (до 150-річчя заснування «Просвіти»)», в яких висвітлені актуальні питання духовного буття сучасної України, національної ідентифікації та збереження культурної пам'яті.

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори.

УДК 008(477)

ISBN 978-966-937-408-0

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018